

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE

DIREKTORAT ZA SISTEM DAVČNIH,
CARINSKIH IN DRUGIH JAVNIH PRIHODKOV

Župančičeva 3, p.p.644a, 1001 Ljubljana

T: 01 369 66 10

F: 01 369 66 19

E: gp.mf@gov.si

www.mf.gov.si

Ministrstvo za pravosodje
Direktorat za organizacijsko zakonodajo
in pravosodno upravo

*Prosimo, da se pri odgovoru
sklicujete na našo številko.*

gp.mp@gov.si

Številka: 423-32/2017/17

Datum: 5. 6. 2017

Zadeva: Vprašanja povezana z izvajanjem »pro bono« pravne pomoči
Zveza: Kratka zabeležka sestanka z Odvetniško zbornico Slovenije in Ministrstva za finance glede »pro bono« nudenja pravne pomoči, ki je potekal dne 20. 4. 2017 (vaš dopis št. 007-2/2017/25 z dne 26. 4. 2017)

V zvezi s sprejetimi sklepi v navedeni kratki zabeležki sestanka, vam v nadaljevanju pošiljamo odziv glede sklepov tega sestanka.

K 1. sklepu: *»MF bo skupaj s FURS preverilo, ali glede izvajanja pro bono pravne pomoči dejansko primerno in ustrezno izhajati iz 15. člena ZDDV-1, hkrati pa MF ponovno preuči navedeno problematiko z vidika davčne obravnave po ZDoh v luči pro bono pomoči kot socialnega korektiva.«*

Na sestanku je bilo zlasti izpostavljeno vprašanje pro bono pravne pomoči po Kodeksu odvetniške etike (37. člen Kodeksa), ki jo odvetniki nudijo kot socialni korektiv za tiste stranke, ki imajo šibko finančno stanje (a ne gre za BPP). Odvetniki tem strankam svojih storitev ne zaračunavajo. Gre za primere, kjer Odvetniško zbornico Slovenije (OZS) za preučitev primera zaprosi Varuh človekovih pravic ali Predsednik RS.

V navedenih primerih se postavlja vprašanje, ali odvetnik opravlja storitve za druge namene kot za namene opravljanja svojih dejavnosti ali pa to opravlja v okviru dejavnosti odvetništva. Na sestanku je bilo pojasnjeno, da se v teh primerih storitev vedno opravi v okviru opravljanja dejavnosti odvetništva, s čimer se lahko strinjamo. Kot drugo pa je treba v vsakem konkretnem primeru brezplačno opravljenih odvetniških storitev najprej ugotoviti, če gre za storitev, ki je bila dejansko opravljena brezplačno.

Če odvetnik opravi odvetniško storitev brezplačno v okviru namena opravljanja svoje dejavnosti in ne gre za opravljanje storitev za neposlovne namene po 15. členu Zakona o davku na dodano vrednost (Uradni list RS, št. 13/11 – UPB3, 18/11, 78/11, 38/12, 83/12, 86/14 in 90/15), tako opravljene storitve niso predmet DDV, zato se računa za namene DDV ne izda.

Z vidika DDV zakonodaje pa ne gre za brezplačno opravljeno storitev, če odvetnik za pro bono (brezplačno) opravljene odvetniške storitve v primerih, ko oceni, da gre za socialno izredno

šibko stranko, ki opravljenih odvetniških storitev ne bo mogla plačati, sodišču priglasijo stroške po stroškovniku. Tudi če sodišče prisodi stroške v postopku nasprotni stranki in mora nasprotna stranka tako prisojene stroške plačati nasprotni stranki (in ne odvetniku), so bili s strani sodišča priznani stroški postopka in gre za odvetniško storitev, opravljeno za plačilo, zato mora odvetnik v tem primeru izstaviti račun z DDV.

Glede vprašanja, ali je odvetnik v pravnem postopku upravičen zahtevati povračilo stroškov (nagrade za delo odvetnika) v korist svoje stranke, ki mu odvetniških storitev ne plača, saj gre za pro bono zastopanje, je davčni organ zaprosil za pojasnilo Ministrstvo za pravosodje, ki je pojasnilo, da Zakon o pravnem postopku – ZPP v drugem odstavku 151. člena določa, da obsegajo pravdni stroški tudi nagrado za delo odvetnika, glede odmere odvetniških stroškov pa v drugem odstavku 155. člena izrecno določa, da se taki stroški odmerijo po predpisani tarifi. To pomeni, da se odvetniške storitve obračunavajo po Zakonu o odvetniški tarifi, ki ga mora uporabiti tudi sodišče, ne glede na to, ali sta odvetnik in stranka sklenila poseben dogovor o višini odvetniških nagrad. Vsekakor pa pri odločanju o tem, kateri stroški so bili potrebni in koliko znašajo, na podlagi prvega odstavka 155. člena ZPP odloči sodišče po skrbni presoji vseh okoliščin.

V zvezi s sklepom, da Ministrstvo za finance ponovno preuči nudenje pro bono pravne pomoči z vidika davčne obravnave po Zakonu, ki ureja dohodnino, pri fizični osebi, prejemniku take pomoči, menimo, da je stališče oziroma pojasnilo, dano z dopisom št. 423-32/2017/2 z dne 22. 2. 2017 Varuhu človekovih pravic Republike Slovenije, skladno z veljavno ureditvijo.

K 3. sklepu: »OZS posreduje na MF stališče FURS-a glede obračuna DDV v prehodnem obdobju (sprememba stopnje). MF pa skupaj s FURS ponovno prouči problematiko obračunavanja višje stopnje DDV po izdanem sklepu sodišča in ne po zadnjem dejanju v zadevi BPP, upoštevajoč posebnosti pravosodne zakonodaje.«

Glede problematike obračunavanja višjih stopenj v prehodnem obdobju v skladu s 60.a členom Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2013 in 2014 (Uradni list RS št. 104/12 in 46/13), je takratna Davčna uprava OZS posredovala stališča glede uporabe stopenj pri odvetniških storitvah z dopisom št. 4230-690672/2013-2 01-620-00 z dne 16. 12. 2013 in dopisom št. 4210-690672/2013-5 01-620-00 z dne 23. 12. 2013. S stališčem Finančne uprave se strinjamo. Poudarjamo, da skladno s 33. členom ZDDV-1 obveznost obračuna DDV nastane, ko je storitev opravljena. Če račun še ni bil izdan, storitev pa je bila opravljena, se DDV obračuna najpozneje zadnji dan davčnega obdobja, v katerem je nastal obdavčljivi dogodek (opravljena storitev), na internem dokumentu. Davčni predpisi pa ne določajo, kdaj je bila odvetniška storitev opravljena, zato je treba pri tem glede na okoliščine posameznega primera ob upoštevanju področne zakonodaje ugotoviti, kdaj je bila odvetniška storitev opravljena in kdaj so izpolnjeni pogoji za nastanek davčne obveznosti. V primeru, ko bi odvetnik pred izdajo računa obračunal DDV na internem dokumentu in sodišče stroškovnika ne bi potrdilo v celoti in bi zato odvetnik izdal račun za odvetniško storitev v nižjem znesku, lahko odvetnik v skladu z drugim odstavkom 39. člena ZDDV-1 naknadno popravi (zmanjša) davčno osnovo, od katere je obračunal DDV.

Ker pa je bilo na sestanku navedeno tudi, da je v postopku pred Ustavnim sodiščem RS ustavna pritožba glede uporabljene stopnje DDV na izdanih računih za brezplačno pravno pomoč ob spremembi stopenj s 1. 7. 2013, nadaljnjo proučitev in odločitev prepuščamo sodišču.

S spoštovanjem,

Pripravil/a:

Mateja Tovornik, sekretarka

Lucija Perko Vovk, podsekretarka

mag. Irena Popovič

Generalna direktorica

Mitja Brezovnik,
vodja SSPOCS

Jožica Kastelic,
vodja SSODP

Priloge:

- dopis Davčne uprave RS št. 4230-690672/2013-2 01-620-00 z dne 16. 12. 2013
- dopis Davčne uprave RS št. 4210-690672/2013-5 01-620-00 z dne 23. 12. 2013

V vednost:

- Finančna uprava RS, Generalni finančni urad (gfu.fu@gov.si)